

جایزه بزرگ انجمن قلم امریکا به دکتر ناصر زرافشان

دکتر ناصر زرافشان، نویسنده، مترجم، وکیل دعاوی، و عضو هیأت دبیران کانون نویسندگان ایران، برنده یکی از بزرگترین جوایز جامعه نویسندگان جهان گردید. این جایزه، جایزه آزادی نوشتن خوانده میشود که به نام انجمن قلم و «باربارا گلداسمیت»؛ نویسنده و مورخ آمریکایی بنیانگذاری شده، و مبلغ آن ده هزار دلار آمریکایی است. ناصر زرافشان به جرم انتقاد از نحوه تحقیق دولت در مورد قتل های زنجیره ای، به پنج سال زندان محکوم شده است.

«لی چی کوانگ»، نویسنده ویتنامی نیز که به خاطر نگارش مقالات انتقادی درباره دولت به چهار سال زندان و سه سال حبس خانگی محکوم شده است، برنده دیگر همین جایزه در سال ۲۰۰۴ است. این جوایز به آن دسته از شخصیت های ادبی بین المللی تعلق میگیرد که به خاطر دفاع از حق آزادی بیان تحت تعقیب قرار گرفته و یا به زندان افتاده اند.

باربارا گلداسمیت، نویسنده و مورخ برجسته و عضو پن، پول این دو جایزه را هر سال تعهد میکند. نامزدهای این جایزه را انجمن قلم جهانی و هر یک از شعبات صد و سی و هشتگانه آن در سراسر جهان تعیین میکنند و انجمن قلم آمریکا و یک هیأت مشورتی مرکب از برجسته ترین کارشناسان این عرصه آنها را از صافی میگذرانند. اعضای هیأت مشورتی جایزه پن و باربارا گلداسمیت برای آزادی نوشتن عبارتند از: کرول باجرت، مدیر روابط نگهبان حقوق بشر؛ ان کوپر، مدیر اجرایی کمیته برای حفظ جان روزنامه نگاران؛ وارطان گرگوریان، رئیس موسسه کارنگی؛ جوئن لیدیم — اکرم، معاون انجمن قلم جهانی؛ و آریا نیر، رئیس موسسه جامعه آزاد.

ناصر زرافشان، نویسنده، مترجم و وکیل دعاوی، عضو کانون نویسندگان ایران، و عضو برجسته کانون وکلای ایران است. او نماینده قانونی دو خانواده از پنج خانواده نویسندگانی است که در سال ۱۹۹۸ به قتل رسیدند. این قتلها بعدا به نام قتل های زنجیره ای شهرت یافت. کشته شدگان عبارت بودند از مجید شریف، از شورای دبیران ماهنامه ایران فردا، محمد مختاری و محمدجعفر پوینده از نویسندگان و روزنامه نگاران، و داریوش و پروانه فروهر، دو فعال آزادی بیان.

در اکتبر سال ۲۰۰۰، اعضای سازمان قضایی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، دکتر ناصر زرافشان را پس از ایراد سخنرانی در شهر شیراز که در آن او علنا ماموران وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی را به دخالت در قتل های زنجیره ای ۱۹۹۸ متهم میکرد، بازداشت کردند. او را به اشاعه اخبار درباره قتل ها متهم و در دسامبر ۲۰۰۰ زندانی کردند، اما پس از یک ماه آزاد کردند تا بعد محاکمه کنند. وقتی که او در بازداشت به سر میبرد، ماموران دولت از دفتر او بازرسی محلی کردند، و او را متهم به داشتن مشروبات الکلی و اسلحه کردند. در فوریه سال ۲۰۰۲، دادگاه نظامی ناصر زرافشان را پشت درهای بسته محاکمه کرد. رئیس دادگاه و دادستان، سازمان قضایی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی بود. در نوزده ماه مارس ۲۰۰۲ ناصر زرافشان را به پنج سال زندان (دو سال به جرم پخش اسرار محرمانه دولتی، و سه سال به جرم داشتن اسلحه) به پنج سال زندان، و ۷۰ ضربه شلاق به خاطر داشتن مشروبات الکلی محکوم کردند. زرافشان پیوسته اتهام داشتن اسلحه و الکل را رد کرده، و گفته است که مقامات دولتی اینها را در دفتر او قرار داده بوده اند.

مقامات دولت ایران هنوز نتوانسته اند توضیح بدهند که چرا زرافشان، یک فرد غیرنظامی، را به دادگاه نظامی احضار کرده اند. در حالی که وظیفه و هدف این دادگاه، محاکمه آن عده از اعضای نیروهای مسلح و پاسداران انقلابی است که از قانون تخطی کرده باشند. رئیس کمیته پارلمانی حقوق بشر ایران نسبت به این قبیل استفاده ها از دادگاه های نظامی اعتراض کرده، و آنها را غیرقانونی خوانده است. از قرار معلوم زرافشان به دیوان عالی کشور شکایت کرده است. و هم اکنون منتظر اتخاذ تصمیم است. گزارش های رسیده حاکی است که اکنون زرافشان تحت معاینات پزشکی است تا مقامات زندان مطمئن شوند که میتوانند حکم شلاق او را اجرا کنند.

«لری سیمز»، مدیر برنامه آزادی نوشتن، موقع اعلام برندگان جوایز انجمن قلم گفت که برندگان جوایز نقش مهمی در رشد دادن آزادی نوشتن در کشورهای خود بازی کرده اند. وی افزود: «ناصر زرافشان یکی از بزرگترین خطرها را که یک شهروند امکان دارد با آن روبرو شود به جان خریده است. او دست داشتن مقامات عالیرتبه دولتی و ماموران امنیتی را در سلسله قتل های سیاسی افشا کرده است. او بویژه از دیدگاه انجمن قلم یک قهرمان است، به دلیل این که آنهايي که به قتل رسیده اند، نویسنده بودند.»

مایکل رابرتز، مدیر اجرایی انجمن قلم آمریکا اظهار امیدواری کرد که اهدای این جوایز به جلب توجه اذهان عمومی که در این قبیل موارد حیاتی است، کمک خواهد کرد. وی اضافه کرد: «هر روز پن و سایر سازمان ها میکوشند صدها نفر از نویسندگان و روزنامه نگاران گرفتار در شرایط مشابه را آزاد کنند. اما تنها موقعی که اذهان عمومی به شجاعت و سرنوشت تک تک نویسندگان دسترسی پیدا میکنند، تنها موقعی که داستان زندگی آنان به خارج از جوامع حرفه ای آنان راه می یابد، دولتها نهایتا دست از این تخلفات برمیدارند. اهدای این جوایز دعوت از همه مردم است که به جمع ما بپیوندند تا آقای لی و آقای زرافشان و هم بندهای آنان را از زندان آزاد کنیم.»

امسال هیجدهمین سال اهدای جوایز پن/باربارا گلداسمیت برای آزادی نوشتن است. این جوایز به آن عده از شخصیت های ادبی بین المللی تعلق گرفته است که به خاطر دفاع از حق آزادی بیان و یا استفاده از این حق تحت تعقیب قرار گرفته یا زندانی شده اند. این جوایز در ادامه کار تبلیغ همه روزه ای است که انجمن قلم برای دفاع از بیش از ۱۱۵۰ نویسنده و روزنامه نگار که هم اکنون جانشان در خطر است و یا در زندان به سر میبرند به آن دست زده است.

از سال ۱۹۸۷ تاکنون سی و پنج نویسنده زن و مرد این جایزه را دریافت کرده اند. ۲۳ تن از ۲۷ نفری که موقع اهدای جایزه در زندان به سر میبردند، متعاقبا آزاد شده اند.

پیام ناصر زرافشان از زندان اوین

گردهمایی سالانه شما یاران نادیده ام را از صمیم قلب شادباش میگویم. دل من در میان شماست و چیزی قدرتمند، تبلور دردهایی مشترک، و آمال مشترک انسانی، مرا با شما پیوند میدهد؛ نیرویی بسیار کهن، به قدمت نفرت انسان از بردگی و بیدادگری، و عشق او به رهایی و آزادی، نیرویی چنان عمیق و قدرتمند که بین کسانی که تاکنون یکدیگر را ندیده اند، و قاره های گسترده و اقیانوس های بزرگ بین آنان قرار گرفته است، چنین همدلی عمیقی را به وجود می آورد.

من و هم بدنام، و همه یاران هم قلم ایرانی شما، در تلاش نجیبانه ای که در پیش دارید، در کنار شما ایستاده ایم و آرزوی بهروزی شما و آمال انسانی و بلندتان را داریم.

از دور همه شما را میبوسم

ناصر زرافشان، زندان اوین
چهارم فروردین